

som de Herrer tro. Først skal jeg bemærke, at jeg tilraader indtrængende det højtærede Tings Medlemmer at stemme for Mindretallets Endringsforslag, og min Grund dertil er den, at fra det Øjeblik af, da dette Forslag, som er det eneste Forslag, der praktisk set slutter sig til Grundloven, forfæstes her i Tinget, saa er denne Sag ganske ude af dette Tings Hænder, og saa ere vi komne ind paa en Vej her i Tinget, som efter min Mening er højst uheldig. Det er erkendt fra alle Sider, fra Højres Side og fra de moderates Side, at det Forslag, der foreligger til Behandling, og som er stillet fra det ærede Flertals Side, er uden for Grundloven; det er akkurat de samme Ord, der i alle de Aar, der har været kæmpet i denne Sag, stedse og bestandig have lydt, at dette Forslag er uden for Grundloven og Grundlovens Forudsætninger. Det siger man aabenhjert, og i det Øjeblik, da dette Flertalsforslag kommer til at staa som Udtryk for Folketingets Mening og Udtalelser i denne Sag, i det Øjeblik har man ganske sikkert naaet, at ogsaa Folketinget har fulgt dem, som ville være uden for Grundlovens Forudsætninger, som ikke ønske at opfylde Grundlovens Bud, men ønske at være uden for Grundloven og ønske det i den Grad, at deres Forslag end ikke kan danne Grundlaget for nogen fremtidig Grundlovsændring. Man siger stadig, naar man omtaler denne Sag, at Grundlovens § 32 bestandig og vedvarende eksisterer, og at, hvad man end gør ved dette Forslag, og hvad man end vedtager her i Tinget, saa er § 32 dog immervæl stadig væk spillevende. Det kan jo være meget godt paa sin Vis; men Sagen er den, at hvis man rent praktisk vedtager en Reform, der med Hensyn til Vælgernes tilfidsætter Ligheden og Retfærdigheden og endog saa er et Slag i Ansigtet paa Grundlovens Tankegang og dens § 32, og saa vedblivende hævder, at § 32 endnu vedvarer og har samme Gyldighed som hidtil, saa maa man være i Besiddelse af en særlig Oplysning, en særegen Druisjur, som man skal have Eksamen for at tilegne sig og begribe. Jeg vil sige, at det sidste Middel, som dette Ting har til at hævede Grundlovens Overholdelse, til at gennemføre, at Folketinget bliver et Udtryk for samtlige Stemninger og Meninger i Landet, er jo — efter at Dagsordenen er bleven forkastet — i Virkeligheden kun Vedtagelsen af det Forslag fra Mindretallets Side, som nu om et Øjeblik foreligger til Afstemning. Jeg tror, det har været 66 Grundlovens Mening, at Folketinget skulde være et saa rigeligt Udtryk for Folket, som

overhovedet muligt var. Jeg skal tilføje, at jeg tror endog saa, det var Meningen, at det skulde være et saa stærkt Udtryk for Røbstæderne og for Minoriteterne, som det overhovedet var muligt at skaffe. At den Tale, som er kommen frem i den senere Tid — og som der i mange Henseender maasse reelt er noget i — om Røbenhavnriet og Røbstædernes Begunstigelse paa Landets Befolking staar i Modstrid med de Stemninger, der skabte Grundloven af 1866. Hvis der overhovedet var noget ideelt bag denne — hvis der overhovedet var noget mere bag ved denne end bag den foreliggende Lov, noget andet end dette, at enhver vilde redde sig og ikke brød sig om Resten, saa var det dette, at man sagde til sig selv: Nu er Danmark blevet et saa lille Land, at enhver som helst Kulturstrømning, enhver som helst Interesse, som overhovedet uden at bryde med det lige, repræsentative System kan gennemføres her i Landet, ønske vi fremmet, ønske vi at have Fornøjelse af og ønske, at den skal blive saa stærk som mulig. Jeg tror, at der i de Forhandlinger, som gik forud for Grundloven af 1866, kan findes Tilknytningsskær for denne min Udvikling, og jeg tror, at Højrepartiet her i Salen ikke helt ubesjættede gentagne Gange her i Tinget har hævdet, at man for Landets Skyld rent kulturmæssig, naar Forholdene nu have udviklet sig saaledes, at Øerne ere bleve de stærkere i saa Henseende paa Landets Befolking, saa ogsaa maatte ønske, at de bleve repræsenterede saa fylldig og talrigt som muligt, fordi et lille Land ikke kunde have noget andet Ønske end det at saa alle Folk med og saa dem saa talrigt repræsenterede som muligt. Jeg tror med andre Ord, at naar det for nogle Aar siden i Højre hævdedes, at netop et Røbstadparti vilde fremme Fædrelandets Udvikling og Kultur, havde de i mange Henseender Ret. Det er ikke i Øjeblikket Højres Standpunkt; man er bleven enig om noget andet, og det kan der ikke siges noget til. Naar man er enig, bryder man sig ikke om sine Principper, thi Enighed er et og Principperne i mange Henseender en anden Sag, og naar man er enig om at ville gennemføre noget, forstaar jeg særdeles vel, at man bryder med sine Principper, og at Principperne ikke lænere have Lov til at paavirke en. Men at man, efter at have vedtaget dette her, vil hævde, at man har nærmet sig til Grundloven eller nærmet sig til det, som var de gamle Principper for Valgtredsordningen, eller at man endog saa vilde have dannet en Basis for noget, som kunde være Grundlag for en Grundlovsændring, det vil jeg dog benægte er Tilfældet. Hvis man havde fulgt